

WHW – de wettelijke leidraad voor het hoger onderwijs Onderwerp van een algemeen en breed onderzoek... Mede om te bezien of de Ad al helemaal is ‘ingedaald’...

Er wordt al jarenlang geroepen dat de wetgeving voor het hoger onderwijs belemmerend kan werken bij het creatief ontplooiën van nieuwe vormen van onderwijs. In samenhang daarmee stellen veel hogescholen dat de WHW onduidelijk is op allerlei punten, met grijze gebieden en verkeerde formuleringen.

Ook al jarenlang roept de overheid terug dat ‘men’ dan maar met voorbeelden en alternatieven moet komen, als die bijdragen aan het verbeteren van allerlei mogelijkheden – binnen de door de politiek gestelde grenzen en kaders.

Om die reden heeft onlangs bij ons een groepje experts en doorgewinterde gebruikers van de WHW deze toegeworpen handschoen opgenomen en is aan de slag gegaan met een analyse van de wetgeving. Dat is een hele klus, dat zult u als gebruikersdeskundige moeten beamen. Daarom verwachten we pas na de zomervakantie het rapport te kunnen opleveren. In de tussentijd wordt ook nog gewoon aan de wet gesleuteld, met als invalshoek de ‘taalkwestie’. Het gaat om het gebruik van Engels in het hoger onderwijs en daarmee samenhangende zaken. Deze ontwikkelingen zullen we ook proberen mee te pakken, that’s for sure.

We weten dat je voor dit soort onderzoeken slechts een beperkt publiek op de schoolbanken kunt krijgen. Docenten worden er veelal niet warm of koud van. Ze volgen gewoon op wat de hogeschooljuristen voorschrijven bij een OER, een gedragscode, een vorm van samenwerking met private partijen, noem maar op. Dat daarbij, zoals hierboven beschreven, bij een grijs gebied op menselijke gronden naar een vorm van interpretatie wordt gezocht binnen de kaders van het instellingsbeleid, is zeer voorstelbaar, maar het zou zo niet moeten zijn. Een wet dient helder in elkaar gestoken te zijn, eenduidig te interpreteren.

Op zoek naar... en doe gerust mee

Mogen we de vrijheid nemen alvast wat aan te stippen als het gaat om waar we naar op zoek zijn? Als u geen liefhebber van dit soort graafwerk bent, treffen we elkaar graag bij het volgende nummer.

Maar raken we uw gevoelige snaar, lees dan door. U kunt vervolgens uw voorbeelden van frustratie rond de wet- en regelgeving gewoon bij ons kwijt – en we nemen ze mee voor ons rapport.

‘Quiz-vragen’

In dit nummer treft u een aantal vragen aan, als het gaat om hetgeen we aan het onderzoeken zijn. Kijk of u daarvan de antwoorden kunt formuleren. Eind deze week staan die op onze website, zodat u kunt vervolgens zien hoe er aan onze kant te werk wordt gegaan.

Taal en stijl

We vinden in de WHW gewoon diverse taal- en stijffouten en verkeerde verwijzingen. Maar dat is wat ons betreft al heel lang geen verrassing meer. De vraag is wel of er niet een keer een eindredacteur de gehele wet kan doorvlooiën en razendsnel met voorstellen komt. In het beloofde rapport komen we erop terug.

Voorbeeld ter inspiratie

Hier dus gewoon maar een voorbeeld. Het haakt aan bij onze insteek om te bezien op welke wijze de Ad als zelfstandige opleiding in de wetgeving een juiste plek heeft gekregen, en of dit volledig is gebeurd.

Het gaat om een lid van een artikel dat betrekking heeft op het Croho, het landelijke register waarin alle formele, dus geaccrediteerde, opleidingen staan. Het betreft artikel 6.15, lid 4, onderdeel q:

Het Centraal register opleidingen hoger onderwijs bevat van elke opleiding als bedoeld in artikel 7.3a de volgende gegevens:

q) indien de opleiding niet langer zal worden verzorgd, het tijdstip waarop de registratie zal worden beëindigd, alsmede het tijdstip waarop voor het eerst inschrijving in de propedeutische fase van de opleiding of, indien die fase niet is ingesteld, de eerste periode in een associate degree-opleiding of een bacheloropleiding in het wetenschappelijk onderwijs met een studielast van 60 studiepunten, niet meer mogelijk is,

Het gaat nu even niet om het realiteitsgehalte van punt q, maar ja, er zullen opleidingen zijn die hun bestaansrecht verliezen en dus de poort gaan sluiten. Daartoe kunnen ze zelf besluiten om allerlei redenen. Maar er zijn nog studenten bezig met de studie. Die moeten op tijd horen hoe ze toch kunnen afstuderen en hoe lang ze daarvoor nog hebben bij de eigen hogeschool – zeker als het langstudeerders zijn.

Maar ook de Minister kan ingrijpen en de opleiding het bestaansrecht ontnemen. Daarbij kan worden voorgeschreven dat voor de nog ingeschreven studenten op zoek wordt gegaan naar een andere hogeschool. Lukt dat evenwel niet, dan mogen zij toch aan de eigen hogeschool binnen een bepaalde termijn trachten hun diploma te behalen – onder streng toezicht en ‘ingekaderd’.

In beide gevallen dient het verdwijnpunt van de opleiding in het Croho te worden gemarkeerd. Tevens moet daarin worden aangegeven vanaf wanneer nieuwe studenten niet langer welkom zijn. Dit lijkt logisch dat dit al een flink aantal jaren daarvoor wordt gecommuniceerd, zeker bij unieke of schaars aanwezige opleidingen, aangezien a.s. studenten daarop hun profiel, aanvullende vakken, keuzedelen en dergelijke kunnen afstemmen. Maar ja, zo’n garantie kun je niet geven... helemaal niet als een opleiding er op gezag van de Minister zo snel mogelijk mee moet ophouden.

We gaan verder, eerst met een vraag:

Vraagbundel 1

U heeft deze zin in onderdeel q tot u genomen?

- Wat hapert er volgens u in de zin?
- Welke formulering kan tot misverstanden leiden, snel lezend?

Lees vervolgens mee:

- *indien de opleiding niet langer zal worden verzorgd, het tijdstip waarop de registratie zal worden beëindigd,*

Prima. Men moet dus in het Croho laten opnemen – een actie die losstaat van de reguliere vermelding op andere plekken – wanneer de opleiding uit het zicht is verdwenen, dus zonder de registratie in het openbare register. Dat betekent dat dit ook het daadwerkelijke moment zal zijn waarop er geen enkele student van de opleiding hoe dan ook meer mag staan ingeschreven. Er is ook geen bekostiging meer mogelijk (los van de externe financiering met terugwerkende kracht).

- *alsmede het tijdstip waarop voor het eerst inschrijving...*

Even hakken in de tekst... De opleiding zal niet meer worden verzorgd en er staat in het Croho wanneer de formele registratie wordt beëindigd. We kijken wat dit voor een Ad in concreto betekent. Stel nu dat een hogeschool vrijwillig aangeeft dat over bijvoorbeeld 4 jaren een bepaalde Ad-opleiding niet meer in het pakket zit en daarom 1-9-2024 in het Croho opneemt als einddatum.

Dat zou kunnen inhouden dat iemand zich nog wel in 2021 mag inschrijven, maar dat er dan maar drie jaren ‘onderhoud’ wordt gepleegd? En wat te doen voor 2022? Anders gezegd, hoeveel jaren kunnen er zitten tussen het sluiten van de inschrijving in het eerste leerjaar en het formeel verdwijnen van de opleiding als geheel. Heeft de hogeschool daar een zekere vrijheid bij, gelet op andere voorschriften o.a. over het mogen of moeten verlengen van de termijn voor bestaande studenten?

Dat vraagstuk sluit best mooi aan bij het volgende lid van een artikel over 'opleidingen en onderwijseenheden', op een andere plek terug te vinden (wat overigens het lezen van de WHW erg lastig maakt, met veel verwijzingen en dus het voortdurend 'heen en weer moeten springen'):

Artikel 7.3 - lid 6

Indien het instellingsbestuur besluit een opleiding, te beëindigen, worden de aan die opleiding ingeschreven studenten in de gelegenheid gesteld hun opleiding zonder onderbreking bij die instelling te vervolgen. Daarbij wordt een termijn in acht genomen die ten hoogste de voor de betrokken studenten resterende, aan de studielast van de opleiding gerelateerde studieduur vermeerderd met een jaar bedraagt.

Vraagbundel 2:

- Naar onze mening staat er een 'komma' teveel in de eerste zin. Klopt dat?
- Wij missen ergens aan het eind, in de laatste zin, een 'komma', maar we laten het aan de lezer over om te bepalen waar deze zou moeten kunnen staan, taalkundig gezien.
- Kunt u, als wiskundige, een complete 'nog-ruimte-om-te-studeren tabel' maken voor alle soorten nieuwe en reeds aanwezige studenten, die voortvloeit uit de laatste volzin (denk ook aan de tussentijdse instroom)?
- Waarom staat hier 'ten hoogste' – omdat er niet meer wordt gewerkt met cohorten?

Er staat dat 'indien' het besluit wordt genomen, de ingeschreven studenten moeten worden ingeseind. Maar we nemen aan dat hier wordt bedoeld dat er eerst een datum wordt vastgesteld voor de formele vermelding ervan in het Croho, samen met de datum waarop de opleiding volledig moet zijn verdwenen.

Ad en opheffen Bachelor

Echter, nu komt het - denkend aan de Ad. Kijkend naar dit lid, kunnen we ons gaan afvragen hoe in het geval van een af te bouwen Bacheloropleiding moet worden omgegaan met Ad'ers die bij deze specifieke opleiding willen instromen op basis van daarover vastgelegde afspraken – ook als ze bijvoorbeeld een jaar langer over die Ad zouden doen. Houd die gedachte vast voor de volgende analyse van onderdeel q van artikel 7.3a:

- *alsmede het tijdstip waarop voor het eerst inschrijving in de propedeutische fase van de opleiding of, indien die fase niet is ingesteld, de eerste periode in een associate degree-opleiding of een bacheloropleiding in het wetenschappelijk onderwijs met een studielast van 60 studiepunten, niet meer mogelijk is,*

Klopt, een Ad mag helemaal geen p-fase meer hebben, en een Master heeft die uiteraard ook niet. In het wo is een p-fase bij de Bachelor niet verplicht, in het hbo weer wel.

Er wordt niets gezegd over een geregleerde zij-instroom, dus over degenen die zich mogen inschrijven in jaar 2 van een Ad of in de hoofdfase (post-p-fase) van een Bachelor.

Doorgaan na Ad voor resterend programma

Het gaat ons dus in dit nummer over de gevolgen voor de Ad'ers: Hoe zit het nou met degenen die daarna de Bachelor willen gaan behalen? Er is in de OER van hun Ad een aantal toezeggingen gedaan. Je zou kunnen zeggen dat deze simpelweg moeten worden nagekomen. We gaan er vanuit dat binnen een hogeschool die beloftes ook in de OER van de desbetreffende bacheloropleidingen voorkomen, dus dat de constructies bekend zijn.

Kortom, met het hebben van een parallelsysteem richting de Bachelor, via de Ad en met de directe weg van vier jaren, moeten deze en andere regelingen worden aangevuld met voorzieningen die specifiek gelden voor geslaagde Ad'ers.

Het betekent tevens dat als bepaalde bacheloropleidingen worden opgeheven, tegelijkertijd dient te worden gecommuniceerd over de gevolgen voor de Ad-opleidingen die daarmee een afspraak hebben, in de werving en in de OER.

Zou het daarom eigenlijk net zo handig zijn om in het Croho iets te zeggen over de rechten die inhoudelijk verwante Ad'ers nog hebben?